
Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2010:8

Vår Herres Jesu Kristi lidandes historia i sex akter

Sammanfattning

I motion 2010:72 föreslås att Kyrkomötet ska uppdra åt Kyrkostyrelsen att ta fram en ny version av "Vår Herres Jesu Kristi lidandes historia i sex akter".

Gudstjänstutskottet anser att den sammanhållna passionsberättelsen har haft ett andligt och pedagogiskt värde. Dock vill utskottet framhålla värdet av att få läsa evangelierna så som det nu är möjligt genom de olika serierna. Vidare framhåller utskottet att det finns andra sätt än textläsningar att levandegöra passionstidens händelser.

Läronämnden har yttrat sig över motion 2010:72.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2010:72.

Motionens förslag

Motion 2010:72 av Johan Blix, Vår Herres Jesu Kristi lidandes historia i sex akter

Kyrkomötet beslutar att uppdra till Kyrkostyrelsen att ta fram en ny version av "Vår Herres Jesu Kristi lidandes historia i sex akter" med texterna från Bibel 2000 som grund.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2010:72 i Ln 2010:12y. Yttrandet bifogas som *bilaga 1*.

Bakgrund

Motion 2010:72 *Vår Herres Jesu Kristi lidande i sex akter* tar sin utgångspunkt i den sammanställning av passionshistorien som fanns i 1942 års evangeliebok. Motionären menar att framställningen vann mycket på den redigering som då fanns, genom att passionshistorien var sammanställd av texter ur de fyra evangelierna så att passionshistorien kunde läsas som ett sammanhängande drama. Motionären beklagar att denna ordning valdes bort när en ny evangeliebok skapades. De gamla texterna bör nu göras möjliga att använda genom att de genomarbetas så att den nya bibelöversättningens formuleringar används.

När 1968 års kyrkohandboks-kommitté år 1979 överlämnade sitt betänkande (SOU 1979:12) förutsatte man att predikan vid passionsgudstjänster på samma sätt som dittills skulle ske över akterna ur Kristi lidandes historia. En arbetsgrupp

i kommundepartementet skickade ut förslaget på remiss och gjorde därefter en överarbetning (Ds Kn 1991:14)

I remissbehandlingen mötte kyrkohandbokskommitténs förslag i denna del stark kritik från bl.a. bibelkommissionen och de teologiska fakulteterna i Lund och Uppsala. I sitt remissyttrande skrev bibelkommissionen: ”Kommissionen har i sitt arbete varit inriktad på att så långt möjligt tillvarata de olika evangeliernas egenart. Akternas syntetiska, harmoniserande strävan är den rakt motsatta och speglar en övergiven bibelsyn.”

Den teologiska fakulteten i Uppsala skrev följande i sitt remissyttrande.

Att bruka en evangelieharmoni - - - har rent vetenskapliga skäl mot sig. Således fördunklar en sådan spänningarna mellan de fyra versionerna. Vidare och framför allt utsuddar den de olika evangelisternas särarter som berättare, tolkare och förkunnare. Passionspredikningar och andra gudstjänster med liknande innehåll har enbart att vinna på att de enskilda evangelisternas framställningar gör full rättvisa genom att man ett år följer ett evangelium, ett annat år ett annat.

Departementsgruppen fann att invändningarna väge tungt och föreslog att lidandeshistorien i sex akter inte längre skulle ingå i evangelieboken. I stället lämnade man förslag till textserier för vart och ett av evangelierna.

Förslaget behandlades av 1982 års kyrkomöte. Till detta kyrkomöte hade inlämnats en motion (1982:75) i vilken det föreslogs att Kyrkomötet till regeringen skulle lämna en begäran om att kyrkohandbokskommittén skulle få i uppdrag att omarbete ”Vår Herres Jesu Kristi lidandes historia” så att den kunde tas in i evangelieboken.

Beredningsutskottet anslöt sig i sitt betänkande (1982:7) dock till det som departementsgruppen förordade. Utskottet förordade att motion 75 skulle avslås och fortsatte:

Varje evangelist har sitt personliga sätt att skildra Jesu lidande och död. Den ene evangelisten ser händelserna från en synvinkel, den andre från en annan. Därför kommer man inte närmare det faktiska skeendet genom att bara addera de olika skildringarna till varandra. I själva verket kan ett sådant förfaringssätt avlägsna läsaren från de historiska händelserna. När valet står mellan å ena sidan evangelisternas egna ord och å andra sidan en sekundärt hopfogad sammanställning av bibelord, menar utskottet, att inget kan vara bättre än bibeln själv.

I en skrivelse till regeringen ställde sig Kyrkomötet bakom utskottets förslag. Med anledning av att normgivningskompetensen bl.a. beträffande kyrkans böcker från och med år 1983 överlämnades till Kyrkomötet, valde regeringen att inte fastställa evangelieboken. Det beslutet lämnades i stället till 1983 års kyrkomöte. Evangelieboken togs upp i Evangelieutskottets betänkande (EU 1983:10), men frågan om passionshistoriens utformning behandlades inte och inte heller i det yttrande från Läronämnden (Ln 1983:16) som fogades till betänkandet. Kyrkomötet antog utskottets förslag till kyrklig kungörelse med innebörden att den nya evangelieboken skulle tas i bruk från och med första söndagen i advent 1983.

I mars 1997 fastställde Centralstyrelsen direktiv för det som kom att kallas 1997 års evangelieboksgrupp. Uppdraget var att lämna förslag om en översyn av evangelieboken. När gruppen lade fram sitt förslag (SKU 2000:4-5) föreslogs, beträffande utdragen från de fyra evangelierna, enbart en ändring av rubriken från ”Vår herre Jesu Kristi lidandes historia” till ”Jesu Kristi lidandes historia”.

Till 2002 års kyrkomöte överlämnade Kyrkostyrelsen en skrivelse (KsSkr 2002:4) med förslag till ny evangeliebok. Kyrkostyrelsen föreslog där att

tiden palmsöndag – påskdagen skulle ha fyra textserier på samma sätt som ordningen för passionsgudstjänster.

G 2010:8

I en motion (2002:152 p. 5) hade föreslagits att en sammanställning av passionshistorien, motsvarande de akter och stycken som fanns i evangelieboken före 1983, visserligen inte skulle införas i evangelieboken, men att anvisningar skulle finnas så att ”läsning vid passionsgudstjänster, långfredagsgudstjänst och påskdagens gudstjänster kan följa ett sådant utdrag när detta föreligger utifrån nu gällande bibelöversättning”.

Gudstjänstutskottet behandlade förslaget till ny evangeliebok i betänkandet (G 2002:1) och yrkade, utan att närmare gå in på frågan, avslag på det framlagda förslaget. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2010:72.

Inledningsvis vill utskottet instämma i Läronämndens erkännande av det andliga och pedagogiska värde som den sammanhållna passionsberättelsen har haft. Dock vill utskottet framhålla värdet av att i passionstiden få läsa evangelierna, så som det nu är möjligt genom de olika serierna. Utskottet delar alltså inte uppfattningen att passionsgudstjänsterna har förlorat på övergången till den nuvarande ordningen.

Av utskottets bakgrundsteckning framgår de teologiska invändningar som har rests mot den typ av evangelieharmoni som ”Jesu Kristi lidandes historia” är exempel på. Utskottet delar dessa invändningar och kan av det skälet inte förorda en återgång till den sammanhållna passionsberättelse som tidigare fanns.

Det är, enligt utskottets mening, också viktigt att framhålla att det finns andra sätt än textläsningar att levandegöra passionstidens händelser. Oratorier och konst är exempel på detta.

Motionen bör av dessa samlade skäl avslås.

Uppsala den 29 september 2010

På Gudstjänstutskottets vägnar

Alve Svensson, ordförande

Michael Kjörling, sekreterare

Beslutande: Alve Svensson, ordförande, Timmy Leijen, Sofija Pedersen Videke, Johan Åkesson, Nanna Tranströmer, Johan Blix, Johan Lothigius, Ingegerd Flock Andersson, Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacson, Torbjörn Arvidsson, Christina Holmgren och Ylva Wahlström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Johansson Berg, Anna-Karin Stråle Börjesson, Olle Burell, Åke Andreasson, Gunilla Lindén, Katarina Ramnerö Ödestad, Svante Erlandsson, Astor Karlsson, Birgit Ahlström, Mikael Mogren, Torvald Johansson, Margareta Viklund, Gerd Gabrielsson och Bengt Inghammar

Biskoparna Martin Lind och Hans Stiglund har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2010:12y

Passionshistorien

Läronämndens yttrande över motion 2010:72

Evangelieboken som gudstjänstbok bygger på den gällande bibelöversättningen. Svenska kyrkan har i gällande evangeliebok med fyra serier textläsningar valt att låta de olika teologiska perspektiv, som de fyra evangelisternas passions- och påskberättelser ger, komma till uttryck.

Läronämnden erkänner det andliga och pedagogiska värde som en sammanhållen passionsberättelse har haft i kyrkans liv. En sådan berättelse förutsätter dock det enhetliga bibelspråk som fanns i svenska bibelöversättningar fram till och med 1917 års översättning. I och med översättningen 1981 har evangeliernas olika språkliga och litterära karaktär följts i överensstämmelse med grundtexten.

När kanon växte fram i fornkyrkan och man kom fram till vilka bibelböcker som skulle ingå bejakades de fyra evangeliernas olika teologiska perspektiv och harmoniseringar av bibeltexter avvisades.

Uppsala den 25 augusti 2010

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Lind, biskop Erik Aurelius, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Antje Jackelén, biskop Carl Axel Aurelius, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Lennart Koskinen, biskop Eva Brunne, Kajsa Ahlstrand, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.